

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:2469

av Stig Henriksson m.fl. (V)

Försvarsmaktens dimensionering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Försvarsmakten tydligt kan uppdras att både i sin planering och i sin verksamhet dimensionera för att också kunna bistå samhället vid nationella kriser och katastrofer samt vid extraordinära händelser som omfattar såväl sjöräddning som brandbekämpning och naturkatastrofer och i detta sammanhang även se över hur ett eventuellt ersättningssystem kan konstrueras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige är ett alltför litet land för att inte samordna och koordinera sina resurser. I dag ska Försvarsmaktens stöd till samhället och andra myndigheter vid behov enbart ske ”inom ramen för Försvarsmaktens befintliga förmåga och resurser”. Den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) är tydlig: Försvarsmakten ska inte dimensionera för stöd varken till statliga myndigheter, till kommuner eller till det civila samhället i övrigt. Det gäller oaktat om det handlar om allvarliga olyckor eller andra fredstida krissituationer.

Att inte utnyttja Försvarsmaktens tillgångar på ett bättre sätt är ett slöseri med stora samhällseliga resurser. Att samordna Försvarsmaktens kapacitet och dimensionera för vissa typer av civila behov skulle genom relativt små medel kunna spela stor roll för den civila krishanteringen. Det vore också ett ur samhällsekonomisk synpunkt effektivare resursutnyttjande. Försvarsmakten har visserligen kvar uppdraget att stödja de civila delarna av samhället vid en större kris. Det är dock inte tillräckligt.

Som exempel kan nämnas branden i Västmanland 2014 som med stor sannolikhet hade kunnat släckas tidigare om Försvarsmakten tillskrivits uppgiften att hålla viss beredskap för att stödja samhället med brandbekämpning. Trots att flygplan från Italien och Frankrike var tvungna att lånas in för att släcka elden gick det sommaren därpå att ta del av uppgifter om att inte ens de svenska helikopterpiloternas semesterscheman tog någon hänsyn till eventuella behov av brandbekämpningsstöd. Helt enkelt eftersom en

sådan planering ansågs vara att dimensionera för civila behov – helt i linje med den nuvarande försvarspolitiska inriktningen.

Ett konkret exempel på hur dimensioneringen för civila kriser ändå kan gå i linje med Försvarsmaktens behov är anskaffningen av nytt målflyg. Nya målflygplan planeras att införskaffas 2020. Försvarsmaktens materielverk tecknade 2014 ett avtal med Saab för målflygtjänster. Bland annat används det 40 år gamla turbopropplanet Mitsubishi MU-2 och avtalet sträcker sig till februari 2020. Att från Försvarsmakten ta hänsyn till civila behov skulle i det här fallet kunna handla om att man vid införskaffandet av ett nytt målflyg ser till att de även fungerar för vattenbombning. Flygplan som både klarar de militära kraven och de specifikationer som krävs vid brandbekämpning finns redan. De skulle göra Sverige mindre beroende av andra länders möjlighet att hjälpa till vid en kris, som t.ex. större skogsbränder – ett scenario som klimatförändringarna tros göra mer frekventa.

Det bör därför utredas hur Försvarsmakten tydligt kan uppdras att både i sin planering och i sin verksamhet dimensionera för att också kunna bistå samhället vid nationella kriser och katastrofer samt vid extraordinära händelser som omfattar såväl sjöräddning som brandbekämpning och naturkatastrofer och i detta sammanhang även se över hur ett eventuellt ersättningssystem kan konstrueras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Stig Henriksson (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Håkan Svenneling (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Hans Linde (V)

Emma Wallrup (V)